

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Noziedzīgos Nodarījumos Cietušie](#) > [Cietušo Tiesības \(katrā Valstī\)](#) > 4 - Kompensācija

4 - Kompensācija

Kāds ir process zaudējumu atlīdzības pieprasīšanai no noziedzīgā nodarījuma izdarītāja (piem., lietas izskatīšana tiesā, civilprasība, saistītā procedūra)?

Kā privātapsūdzības uzturētājs jūs varat pieprasīt kompensāciju, izmantojot civilprasību tā paša kriminālprocesa ietvaros, vai atlikt šo prasību līdz kriminālprocesa noslēgumam. Ja abas tiesvedības notiek atsevišķi, civilprasības virzība var turpināties, kad beidzies kriminālprocess.

Jūs varat piedalīties procesā arī tikai kā civilprasītājs, kam nav procesuālās rīcībspējas. Ja neiegūstat civilprasītāja statusu kompensācijas pieprasīšanai, prokurors pārņems civilprasību jūsu vārdā. Ja tiesa pasludina apsūdzēto par nevainīgu vai nepiešķir jums kompensāciju, jūs varat pieprasīt zaudējumu atlīdzību civilprocesuālā kārtībā.

Apsūdzētā civiltiesiskā atbildība sedz īpašuma restitūciju, kaitējuma atlīdzināšanu un zaudējumu (tostarp — partnerim un bērniem nodarīto) kompensēšanu.

Jūs varat arī saņemt kompensāciju no valsts.

Noziegumos cietušo atbalsta dienests ir palīdzības iestāde noziegumā cietušajiem pārrobežu situācijās, kad noziegums, kurā jūs esat cietis, ir izdarīts Eiropas Savienības dalībvalstī, kas nav Spānija, un jūs esat Spānijas pastāvīgais iedzīvotājs. Pārrobežu teroristisku noziegumu situācijās palīdzības iestāde ir Iekšlietu ministrija ar Terorismā cietušo atbalsta ģenerāldirektorāta starpniecību.

Vispārējā gadījumā, izņemot teroristiskus noziegumus, palīdzības iestāde sadarbojas attiecībā uz Eiropas Savienības dalībvalsts, kurā izdarīts noziegums, piešķirtā pabalsta saņemšanas uzsākšanu un virzīšanu, lai jūs kā pieteikuma iesniedzējs Spānijā varētu saņemt attiecīgo kompensāciju no valsts, kuras teritorijā noziegums izdarīts.

Šim nolūkam Noziegumā cietušo atbalsta dienests jums kā pabalsta pieprasītājam sniegs šādu informāciju:

- informāciju par iespējām pieprasīt finansiālu pabalstu vai kompensāciju, nepieciešamajām procedūrām vai veidlapām, ieskaitot to aizpildīšanu, un varbūtēji nepieciešamajiem pavaddokumentiem;
- vispārējus norādījumus, kā aizpildīt papildu informācijas pieprasījumus.

Turklāt Noziegumā cietušo atbalsta dienestam kā palīdzības iestādei jāveic šādas darbības:

- jāpārsūta jūsu prasība un tās pavaddokumenti, kā arī attiecīgā gadījumā — dokumenti, pēc kuriem nepieciešamība radusies vēlāk, lēmuma pieņemējai iestādei, ko iecēlusi valsts, kuras teritorijā noziegums izdarīts;
- jāsadarbojas ar lēmuma pieņēmēju iestādi, ja šī iestāde saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem lemj uzklaustīt pieteikuma iesniedzēju vai jebkuru citu personu.

Ja ar likumu noteiktā valsts pabalsta pieprasījumu apstrādā ar tās valsts palīdzības iestādes starpniecību, kurā ir pabalsta pieprasītāja pastāvīgā dzīvesvieta, lēmuma pieņēmēja iestāde ir Ekonomikas un finanšu ministrijas Darbaspēka izmaksu un valsts pensiju ģenerāldirektorāts.

Lēmuma pieņemējai iestādei gan jums kā pabalsta pieprasītājam, gan palīdzības iestādei ir jāsniedz šāda informācija:

- valsts pabalsta pieprasījuma saņemšanas fakts, procesa uzsācēja struktūra, lēmuma pieņemšanas termiņš un, ja iespējams, paredzamais lēmuma pieņemšanas datums;

- lēmums par lietas izbeigšanu.

Teroristisku noziegumu gadījumā, kad nozieguma vieta atrodas Eiropas Savienības dalībvalstī, kas nav Spānija, un jūs kā pabalsta pieprasītājs pastāvīgi dzīvojat Spānijā, kā palīdzības iestāde darbojas Iekšlietu ministrija (Terorismā cietušo atbalsta ģenerāldirektorāts), lai jūs Spānijā varētu saņemt attiecīgo kompensāciju, ja tāda paredzēta, no valsts, kuras teritorijā noziegums izdarīts. Darbības, kas jāveic Cietušo atbalsta ģenerāldirektorātam kā palīdzības vai lēmumu pieņemšanas iestādei, ir līdzvērtīgas tām, kas attiecas uz Ekonomikas un finanšu ministrijas Darbaspēka izmaksu un valsts pensiju ģenerāldirektorātu.

Tiesa uzdeva pārkāpējam atlīdzināt man zaudējumus vai samaksāt kompensāciju. Kā es varu panākt to, lai noziedzīgā nodarījuma izdarītājs veic maksājumu?

Ja pārkāpējs atzīts par daļēji maksātnespējīgu, valsts pilnībā vai daļēji izmaksā pabalstu.

Valsts pārņem jūsu tiesības pret personu, kas ir civiltiesiski atbildīga par noziegumu, nepārsniedzot provizoriskā vai galīgā pabalsta apmēru, kas jums piešķirts kā cietušajam vai saņēmējam.

Valsts var celt piedziņas prasību pret personu, kas ir civiltiesiski atbildīga par noziedzīgo nodarījumu, lai tā pilnībā vai daļēji atlīdzinātu piešķirto pabalstu.

Šo darbību, ja tas nepieciešams, veic, izmantojot administratīvo atgūšanas procedūru un cita starpā piemēro šādos gadījumos:

- ja ar galīgo tiesas nolēmumu konstatēts, ka noziegums nav izdarīts;
- ja pēc maksājuma veikšanas gan jūs kā cietušais, gan jūsu apgādājamie uz jebkāda pamata ir saņēmuši pilnīgu vai daļēju kompensāciju par zaudējumiem, kas ciesti trīs gadu laikā pēc pabalsta piešķiršanas;
- ja pabalsts saņemts, pamatojoties uz nepareizas vai tīši nepilnīgas informācijas sniegšanu, vai ar citiem krāpnieciskiem paņēmieniem, kā arī tādu apstākļu tīšu noklusēšanu, kuru dēļ pieprasītais pabalsts tiktu atteikts vai samazināts;
- ja ar spriedumu piespriedā kompensācija ir mazāka par provizorisko pabalstu.

Šo prasību ceļ, valstij iestājoties notiekošajā kriminālprocesā vai civilprocesā, neskarot civilprasību, kuru var celt prokurors.

Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nemaksā, vai valsts var samaksāt man avansu? Ar kādiem nosacījumiem?

Ja persona, kura notiesāta par nozieguma izdarīšanu, atzīta par daļēji maksātnespējīgu, valsts pilnībā vai daļēji izmaksā pabalstu.

Ja ir pierādīts smags materiālais stāvoklis, kādā jūs esat nonācis kā cietušais vai tā apgādājamais, provizorisko pabalstu var piešķirt pirms galīgā tiesas nolēmuma pieņemšanas, ar kuru izbeidz kriminālprocesu.

Provizorisko pabalstu var pieprasīt, kad esat paziņojis par notikušo kompetentajām iestādēm vai kad, balstoties uz šiem notikumiem, kriminālprocess tiek veikts pēc iestādes iniciatīvas.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju no valsts?

Jūs varat saņemt kompensāciju no valsts.

Spānijā pastāv sistēma no tīšiem un vardarbīgiem noziegumiem cietušo personu atbalstam, ja tie izdarīti Spānijā un to rezultāts ir nāve, smagi miesas bojājumi vai smags kaitējums fiziskajai vai garīgajai veselībai. Pabalstu piešķir arī personām, kuras cietušas no noziegumiem pret seksuālo brīvību, pat ja šie noziegumi izdarīti, nelietojot vardarbību.

Vispārīgā gadījumā juridisko noteiktais finansiālais pabalsts jums ir pieejams tad, ja nozieguma izdarīšanas laikā jūs

esat Spānijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonis, vai, ja neviens no šiem nosacījumiem neizpildās — Spānijas pastāvīgais iedzīvotājam vai citas valsts pilsonis, kura līdzīgu palīdzību savā teritorijā sniedz Spānijas pilsoņiem.

Nāves gadījumā saņēmējiem, nevis mirušajai personai, ir jāatbilst minētajām prasībām par valstspiederību vai dzīvesvietu.

Ja ir nodarīti smagi miesas bojājumi vai smags kaitējums fiziskajai vai garīgajai veselībai, saņēmēji ir tieši cietušās personas, proti, personas, kam radušies miesas bojājumi vai zaudējumi.

Nāves gadījumā saņēmēji ir netieši cietušās personas, proti:

- Mirušās personas laulātais, kas nav juridiski atšķirts, vai persona, kas ar mirušo personu pastāvīgi dzīvojusi līdzīgās attiecībās vismaz divus gadus pirms tās nāves, izņemot, ja jums ir kopīgi bērni — šādā gadījumā pietiek ar vienkāršu kopdzīvi. Minētais attiecas arī uz šo personu bērniem, arī ja tie nav mirušās personas bērni, ja tie ir bijuši finansiāli atkarīgi no šīs personas un pastāvējusi faktiskā kopdzīve.

Saņēmēju vidū nekādā gadījumā nevar tikt ietverta persona, kas notiesāta par tīšu nonāvēšanu jebkurā tās formā, ja mirusī persona ir bijusi tās laulātais vai persona, ar kuru tai bijušas stabilas laulībai pielīdzināmas attiecības.

- Mirušās personas bērns, kas ir bijis finansiāli atkarīgs no šīs personas un dzīvojis kopā ar to, pieņemot, ka nepilngadīgi bērni vai pieaugušie ar invaliditāti ir finansiāli atkarīgi.
- Viens no mirušās personas vecākiem, kas ir bijis finansiāli atkarīgs no šīs personas, ja nav personu, kas atrastos kādā no iepriekšminētajām situācijām.
- Ar Spānijas tiesību aktiem noteiktā finansiālā pabalsta mērķiem par netieši cietušiem uzskata arī nepilngadīgas personas, kuras nāve ir nozieguma tiešas sekas, vecākus.

Cietušajiem finansiālā pabalsta piešķiršanas pamatu rada tādi miesas bojājumi, kas kaitē ķermeņa integritātei vai fiziskajai vai garīgajai veselībai un kas personai, kurai tie nodarīti, izraisa pārejošu darbnespēju, kuras ilgums pārsniedz sešus mēnešus, vai pastāvīgu darbnespēju, kas izraisa invaliditāti vismaz 33 % apmērā.

Vispārējā gadījumā pabalsta piešķiršana ir atkarīga no tā, vai ir pieņemts galīgs tiesas nolēmums, ar ko izbeidz kriminālprocesu. Ņemot vērā krimināllietu iztiesāšanas termiņus, pirms galīgā tiesas nolēmuma pieņemšanas, ar kuru tiek izbeigts kriminālprocess, tiesību aktos paredzēta iespēja piešķirt provizorisku pabalstu, ņemot vērā noziegumā cietušās personas vai tās apgādājamo smago materiālo stāvokli. Provizorisko pabalstu var pieprasīt, kad cietušais ir par notikušo paziņojis kompetentajām iestādēm vai kad kompetentās iestādes ir uzsākušas kriminālprocesu, par kuru ziņot nav nepieciešams.

Pabalsta apmērs jebkurā gadījumā nedrīkst pārsniegt spriedumā noteikto kompensāciju.

Ja nozieguma tiešas sekas ir nepilngadīgas personas vai personas ar invaliditāti nāve, nepilngadīgās personas vecākiem vai aizbildņiem ir tiesības tikai uz pabalstu, kas nepārsniedz to faktiski samaksāto bērnu izdevumu kompensāciju līdz juridiski noteiktai robežai.

Ja noziegums izdarīts pret seksuālo autonomiju un radījis kaitējumu cietušā garīgajai veselībai, pabalsta summa sedz cietušā brīvi izvēlētas ārstniecības izmaksas līdz likumā noteiktajam maksimālajam līmenim.

Vispārējā gadījumā pabalsta pieprasīšanas termiņš ir viens gads, skaitot no nozieguma izdarīšanas brīža. Šo termiņu aptur, sākoties kriminālprocesam, un atjauno, kad pieņemts galīgais tiesas nolēmums un tas paziņots cietušajam.

Pabalsta saņemšana ir nesaderīga ar:

- kompensāciju, kas noteikta ar spriedumu. Tomēr, ja pārkāpējs atzīts par daļēji maksātnespējīgu, tiks izmaksāts viss pabalsts vai daļa no tā;
- privāta apdrošinātāja izmaksātu kompensāciju vai pabalstu, kā arī sociālā nodrošinājuma subsīdiju, kas var tikt piemērota cietušā pārejošas darbnespējas dēļ. Tomēr personai, kas guvusi labumu no privātas apdrošināšanas, izmaksā pabalstu, ja saskaņā ar šo apdrošināšanu saņemamā kompensācija ir mazāka par spriedumā noteikto summu;
- šī pabalsta saņemšana ikvienā gadījumā ir nesaderīga ar kompensāciju, ko izmaksā personām, kuras

cietušas no bruņotiem grupējumiem un teroristiem.

Pabalsta saņemšana ir saderīga ar:

- cietušā pastāvīgas darbnespējas vai nāves gadījumā — ar valsts pensijas saņemšanu, uz kuru saņēmējam ir tiesības;
- sociālo palīdzību saskaņā ar 2004. gada 28. decembra Konstitutīvā likuma 1/2004 par visaptverošiem pasākumiem aizsardzībai pret dzimumu vardarbību (*Ley Orgánica 1/2004 de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género*) 27. pantu.

Pabalsts pastāvīgas darbnespējas gadījumā ir nesaderīgs ar pabalstu pārejošas darbnespējas gadījumā.

Ekonomikas un finanšu ministrijas Darbaspēka izmaksu un valsts pensiju ģenerāldirektorātam ir ar likumu noteiktā valsts pabalsta piešķiršanas pieprasījumu apstrādes un lēmumu pieņemšanas kompetence attiecībā uz jebkurā noziegumā cietušajām personām, izņemot no terorisma cietušās personas, kuru gadījumā kompetence ir Iekšlietu ministrijai (Terorismā cietušo atbalsta ģenerāldirektorātam).

Ja esat cietis no terorisma, ir vairāki valsts pabalsti, kas paredzēti, lai terorismā cietušajiem kompensētu ar šāda veida noziegumiem nodarītos zaudējumus, ja pastāv pilnīga saikne starp terora aktu un ciestajiem zaudējumiem.

Kompensāciju var saņemt par šādu kaitējumu:

- miesas bojājumiem — kā fiziskiem, tā psihiskiem, kā arī izdevumiem par medicīnisko palīdzību, protēzēm un ķirurģiskām operācijām.

Šos izdevumus skartajai personai izmaksā tikai tad, ja tos pilnībā vai daļēji nesedz publiska vai privāta sociālās drošības sistēma;

- mantisku kaitējumu, kas nodarīts fizisku personu mājoklim vai kas radies komerciālos un rūpniecības uzņēmumos, politisko partiju, arodbiedrību un sabiedrisko organizāciju galvenajās mītnēs;
- pagaidu dzīvesvietas izmaksām, kamēr fiziskas personas parastajā dzīvesvietā tiek veikti remontdarbi;
- kaitējumu, kas nodarīts privātiem transportlīdzekļiem un cilvēku vai preču sauszemes pārvadāšanai izmantotiem transportlīdzekļiem, izņemot sabiedrisko transportlīdzekļus.

Norādīto zaudējumu kompensācija, izņemot miesas bojājumus, ir subsidiāra attiecībā pret kompensāciju, kuru par šiem noteikumiem noteikusi cita valsts struktūra vai kas izriet no apdrošināšanas līgumiem. Šādos gadījumos tiks kompensēta naudas summa, kas izriet no starpības starp minēto valsts pārvaldes vai apdrošināšanas uzņēmumu izmaksāto summu un oficiālo novērtējumu.

Kompensācijas apmēru nosaka atkarībā no nodarītā kaitējuma (miesas bojājumu smagums, to izraisītā invaliditāte, nāve utt.).

Cita palīdzība:

- mācībām: ja terora akta rezultātā skolēnam, tā vecākiem vai aizbildņiem nodarīti īpaši būtiski miesas bojājumi vai šo miesas bojājumu dēļ tie nespēj strādāt savā parastajā profesijā;
- tūlītēja psiholoģiskā palīdzība un konsultācijas gan cietušajiem, gan to ģimenes locekļiem;
- ārkārtas pabalsts tādu cietušo, uz kuriem neattiecas vai acīmredzami nepietiekami attiecas parastais pabalsts, personīgo vai ģimenes vajadzību mazināšanai izņēmuma kārtā;

Pabalsta saņēmēji:

- ja nodarīti miesas bojājumi — personas, kam tie nodarīti;
- ja iestājusies nāve:
  - mirušās personas laulātais;
  - neprecētais partneris, ar kuru mirusī persona dzīvojusi kopā vismaz divus gadus;
  - neprecētais partneris, ar kuru mirušajai personai bijuši kopīgi bērni;
  - mirušās personas vecāki, ja tie bijuši finansiāli atkarīgi no šīs personas. Ja vecāku nav — mirušās personas mazbērni, brāļi un māšas, vecvecāki (norādītajā secībā), kas bijuši finansiāli atkarīgi no šīs personas;
  - ja nav nevienas no minētajām personām: bērni, bet, ja tādu nav — vecāki, kas nav bijuši finansiāli

atkarīgi no mirušās personas.

Vispārējā gadījumā personīgā vai mantiskā kaitējuma kompensācijas prasības var iesniegt viena gada laikā, skaitot no tā rašanās dienas.

Valsts Augstākās tiesas Terorismā cietušo informācijas un atbalsta dienests (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional*) sadarbībā ar Iekšlietu ministrijas Terorismā cietušo atbalsta ģenerāldirektorātu palīdzēs jums kā terorismā cietušajam kompensācijas pieprasīšanas procesā: saņemt apliecinājumus par galīgajiem spriedumiem, rīkojumiem nepiedzīt civiltiesiskās saistības un citiem pabalsta apstrādei nepieciešamajiem dokumentiem.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs netiek notiesāts?

Ar galīgo spriedumu kriminālprocesā, kuru nevar pārsūdzēt, jābūt pierādītam, ka nāve, miesas bojājumi un būtisks kaitējums fiziskajai vai garīgajai veselībai ir tīšs un vardarbīgs noziegums, un ar spriedumu attiecīgi jānosaka pienācīga kompensācija.

Lai iesniegtu pieteikumu valsts pabalsta saņemšanai, jums pieteikumam jāpievieno galīgā tiesas nolēmuma (sprieduma, aizmuguriska sprieduma, lēmuma par lietas izbeigšanu pārkāpēja nāves dēļ, lēmuma par lietas atstāšanu bez izskatīšanas) kopija.

Piešķirtā pabalsta apmērs jebkurā gadījumā nedrīkst pārsniegt spriedumā noteikto kompensāciju.

Vai man ir tiesības uz ārkārtas maksājumu, kamēr es gaidu lēmumu par savu kompensācijas prasību?

Ja tiek iesniegti pierādījumi par smago materiālo stāvokli, kādā jūs esat nonācis kā cietušais vai tā apgādājama, provizorisko pabalstu var piešķirt pirms galīgā tiesas nolēmuma pieņemšanas, ar kuru izbeidz kriminālprocesu.

Provizorisko pabalstu var pieprasīt, kad esat paziņojis par notikušo kompetentajām iestādēm vai kad, balstoties uz šiem notikumiem, kriminālprocess tiek veikts pēc iestādes iniciatīvas.

■ Lapa atjaunināta: 24/06/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.